

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

مرکز تهران

دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم اقتصاد

عنوان :

رابطه تورم و رشد اقتصادی در ایران

استاد راهنما :

دکتر جهانگیر بیابانی

استاد مشاور :

دکتر اصغر ابوالحسنی

نگارش :

طناز محیط مافی

بهار ۸۸

تقدیر و تشکر:

از اساتید محترم جناب آقای دکتر جهانگیر
بیابانی و جناب آقای دکتر اصغر ابوالحسنی که
در تمام مراحل اجرای این پایان نامه همواره از
راهنمائیهای هایشان استفاده نمودم.

چکیده

۲	۱-۱- مقدمه
۲	۲-۱- بیان مسأله
۳	۳-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق
۴	۴-۱- اهداف تحقیق
۴	۵-۱- سؤالات تحقیق
۴	۶-۱- فرضیه‌های تحقیق
۴	۷-۱- روش تحقیق و دوره زمانی تحقیق
۵	۸-۱- روش جمع‌آوری آمار و اطلاعات
۵	۹-۱- سازماندهی تحقیق
۷	۱-۲- مقدمه
۷	۲-۲- رابطه بین تورم و رشد اقتصادی
۱۰	۳-۲- چه میزان تورم برای رشد مضر می باشد؟
۱۱	۱-۳-۲- نظریه رشد کلاسیک
۱۳	۲-۳-۲- نظریه کینز
۱۵	۳-۳-۲- پول و پول گرایی
۱۶	۴-۳-۲- نظریه کلاسیک جدید
۲۰	۵-۳-۲- نئوکینزین
۲۲	۶-۳-۲- نظریه رشد درون‌زا
۲۴	۴-۲- تورم، رشد و بانکهای مرکزی
۲۵	۵-۲- بررسی متون تجربی: چه میزان تورم برای رشد مضر می باشد؟
۲۶	۶-۲- پیشینه مطالعات تجربی
۲۷	۱-۶-۲- مطالعات انجام شده در خارج از کشور
۳۴	۲-۶-۲- مطالعات انجام شده در داخل کشور
۳۶	۷-۲- خلاصه فصل
۳۸	۱-۳- مقدمه
۳۸	۲-۳- آزمون پایایی

۳-۳-۳	آزمون ریشه واحد دیکی فولر.....	۳۹
۳-۳-۴	آزمون علیت گرنجر	۳۹
۳-۳-۵	آزمون همجمعی به روش جوهانسن - جوسیلیوس	۴۱
۳-۳-۶	تخمین سطح آستانه‌ای تورم	۴۲
۳-۳-۷	فیلتر هودریک - پرسکات (HP)	۴۴
۳-۳-۸	بررسی استحکام نتایج	۴۵
۳-۳-۹	خلاصه فصل	۴۶
۴-۱-۱	مقدمه	۴۸
۴-۲-۲	آزمون پایایی متغیرها	۴۸
۴-۳-۳	نتایج آزمون ها	۴۹
۴-۳-۳-۱	نتایج آزمون علیت گرنجر	۴۹
۴-۳-۳-۲	آزمون همجمعی جوهانسن - جوسیلیوس	۵۰
۴-۳-۳-۳	نتایج آزمون آستانه‌ای تورم	۵۰
۴-۳-۳-۴	نتایج آزمون آستانه‌ای تورم با استفاده از فیلتر هودریک - پرسکات (برای شوکهای پیش بینی نشده)	۵۲
۴-۳-۳-۵	بررسی استحکام نتایج	۵۴
۴-۴-۴	مروری بر داده‌های آماری	۵۵
۴-۵-۵	نتایج آزمون فرضیه‌ها	۵۸
۴-۶-۶	تحلیل یافته‌ها، خلاصه و جمع‌بندی	۵۸
۴-۷-۷	خلاصه فصل	۶۰
۵-۱-۱	مقدمه	۶۲
۵-۲-۲	مروری بر خطوط کلی پژوهش	۶۲
۵-۳-۳	نتیجه‌گیری	۶۴
۵-۴-۴	توصیه‌های سیاستی	۶۷
۵-۵-۵	پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی	۶۸
منابع و مأخذ	۶۷
الف. منابع فارسی:	۶۹
ب. منابع انگلیسی:	۶۹

فهرست جداول و نمودارها

عنوان	صفحه
جدول (۱-۴) : آزمون دیکی فولر تعمیم یافته برای متغیرهای مدل	۴۹
جدول (۲-۴) : نتایج آزمون علیت گرنجر	۴۹
جدول (۳-۴) : نتایج آزمون همجمعی جوهانسن - جوسیلیوس	۵۰
جدول (۴-۴) : نتایج تخمین غیر خطی برای یافتن سطح آستانه‌ای تورم	۵۱
جدول (۵-۴) : نتایج آزمون اثرات شوک های پیش بینی نشده تورم بر رشد اقتصادی	۵۳
نمودار (۱-۴) : فیلتر هودریک - پرسکات	۵۴
نمودار (۲-۴) : آزمون CUSUM	۵۴
نمودار (۳-۴) : نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و تورم طی دوره زمانی ۱۳۵۱-۱۳۶۲	۵۵
نمودار (۴-۴) : نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و تورم طی دوره زمانی ۱۳۶۲-۱۳۷۰	۵۶
نمودار (۵-۴) : نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و تورم طی دوره زمانی ۱۳۷۰-۱۳۸۶	۵۶
نمودار (۶-۴) : نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و تورم طی دوره زمانی ۱۳۵۱-۱۳۸۶	۵۷
نمودار (۷-۴) : پراکندگی نرخ رشد تولید ناخالص داخلی بر تورم طی دوره زمانی ۱۳۵۱-۱۳۸۶	۵۸
نمودار (۱-۲) : رابطه بین رشد و تورم	۱۴
نمودار (۲-۲) : رابطه بین سرمایه و Y/N	۱۷

فصل اوّل

کلیّات تحقیق

فصل دوم

ادبیات تحقیق

فصل سوم

روش شناسی تحقیق

(متدولوژی)

فصل چهارم

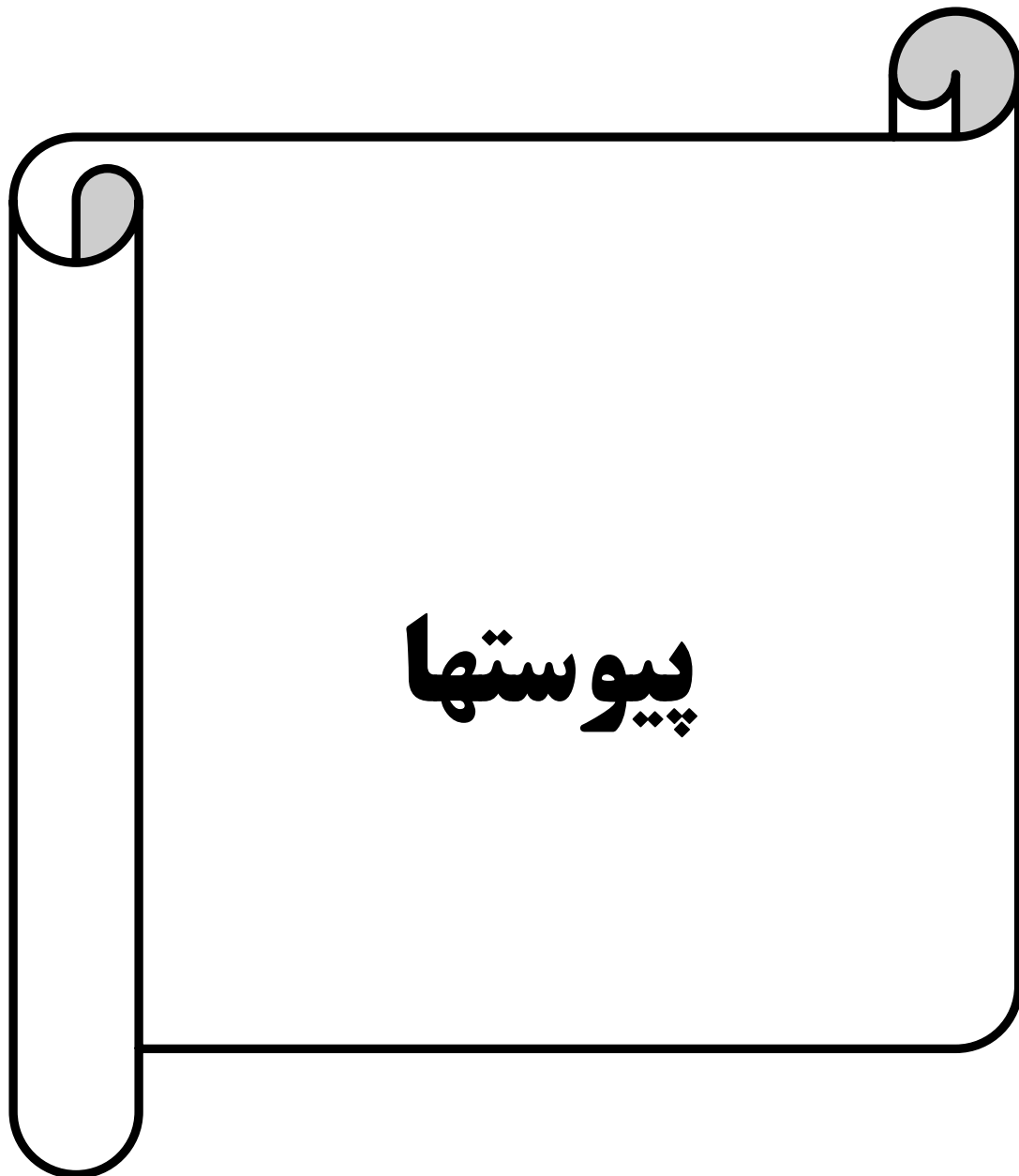
برآورد مدل و

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

فصل پنجم

خلاصه، نتیجه‌گیری

و ارائه پیشنهادات

پیوستها

۱-۱ مقدمه

وجود ارتباط بین تورم و رشد اقتصادی در کشورهای مختلف همواره یکی از موضوعات مورد بحث در بین اقتصاددانان بوده است و مباحث تئوریک و تجربی متفاوتی در این زمینه ارائه شده است. بررسی بسیاری از این مباحث نشان می‌دهد که نمی‌توان به یک نتیجه قطعی در مورد تأثیر تورم بر رشد اقتصادی دست یافت و این مسئله در مورد هر کشور به شرایط و ویژگی‌های آن کشور بستگی دارد. اما در اکثر مطالعات، این نتیجه حاصل شده که تورم در سطوح بالا دارای اثرات منفی و پایدار بر رشد اقتصادی می‌باشد. بدین لحاظ در سال‌های اخیر بسیاری از بانک‌های مرکزی تأکید فزاینده‌ای روی ثبات قیمت داشته‌اند و سیاست‌های پولی در جهت تورم پایین و باثبات اعمال شده است، تا هزینه‌های تورم تحمیل نگردد، زیرا این تصور وجود دارد که تورم دارای هزینه‌های قابل توجهی برای اقتصاد کشور است. برخی از این هزینه‌های تورم، مرتبط با میانگین نرخ تورم و برخی دیگر مرتبط با تغییرپذیری یا نا اطمینانی تورم است.

۱-۲ بیان مسئله

یکی از مهم‌ترین اهداف هر نظام اقتصادی دستیابی به تورم پایین و با ثبات و رشد اقتصادی مداوم می‌باشد. دستیابی به چنین هدفی، امکان بهبود استانداردهای زندگی را فراهم می‌آورد. وجود ارتباط بین تورم و رشد اقتصادی در کشورهای مختلف همواره یکی از موضوعات مورد بحث در بین اقتصاددانان بوده است و مباحث تئوریک و تجربی متفاوتی در این زمینه بدست آمده است. بررسی بسیاری از این مباحث نشان می‌دهد که نمی‌توان به یک نتیجه قطعی در مورد تأثیر تورم بر رشد اقتصادی دست یافت و این مسئله در مورد هر کشور به شرایط و ویژگی‌های آن کشور بستگی دارد. اما در اکثر مطالعات، این نتیجه حاصل شده که تورم در سطوح بالا دارای اثرات منفی و پایدار بر رشد اقتصادی است.

در مباحث مطروحه در زمینه سیاست های تثبیت، امکان وجود نوعی رابطه معکوس میان تورم و بیکاری (در کوتاه مدت و بر اساس منحنی فیلیپس) مورد تأیید قرار گرفته است که در طول زمان با تعدیل قیمت ها به سوی مقادیر تعادلی و ایجاد امکان پیش بینی قیمت ها، این رابطه تمایل به ناپدید شدن دارد. در بلند مدت در آثار اقتصادی، سخن از یک رابطه همسو بین تورم و نرخ رشد تولید حقیقی به میان آمده است.

پژوهش حاضر درصدد است به بررسی اثرات تورم بر رشد اقتصادی ایران بپردازد و در واقع به دنبال طرح این سؤال است که پیوند بین تورم و رشد اقتصادی در ایران چگونه است؟

مسئله مهم تری که در حال حاضر در مطالعات مربوط به پیوند رشد و تورم مطرح است، تأثیر تغییر پذیری نرخ تورم بر رشد اقتصادی است به عبارت دیگر تحلیل نگرش سنتی رابطه رشد و تورم یک مقوله است و تأثیر تغییر پذیری نرخ تورم مقوله دیگر. با توجه به این که اقتصاد ایران در حال حاضر و در مقایسه با کشورهای پیشرفته (و یا حتی در کشورهای ممتاز در حال توسعه) در هر دو مقوله رشد و تورم با مشکلاتی روبرو است، تحلیل این مسئله برای اقتصاد کشور از اهمیت بالایی برخوردار است.

۳-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق

با توجه به اهمیت رشد اقتصادی در افزایش رفاه جامعه بررسی عواملی که بر رشد اقتصادی اثر می-گذارند از اهمیت خاصی برخوردار است. مطالعه ادبیات اقتصادی نشان می-دهد که تورم از عوامل تأثیر گذار بر رشد اقتصادی است. بررسی نظریات موجود در این زمینه حاکی از آن است که دیدگاه های متفاوتی در رابطه این دو متغیر وجود دارد. برخی از دیدگاه ها تصریح می-کنند که تورم می تواند تأثیر مثبت بر رشد اقتصادی داشته باشد، برخی دیدگاه ها نیز به تأثیر منفی تورم اشاره

می کنند، پس ضرورت و اهمیت مطالعه‌ای نظیر مطالعه حاضر ایجاب می‌کند که در ایران نیز این رابطه مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

۴-۱ اهداف تحقیق

هدف اصلی این تحقیق پیدا کردن سطح آستانه‌ای برای نرخ تورم در ایران می‌باشد که قبل از آن سطح، تورم اثر مثبت بر رشد اقتصادی و بعد از آن سطح، تورم اثر منفی بر رشد اقتصادی دارد. در این راستا اهداف فرعی به شکل زیر مطرح می‌شوند:

- ۱) بررسی رابطه بلندمدت بین نرخ تورم و رشد اقتصادی در ایران
- ۲) اثر شوک‌های پیش‌بینی نشده نرخ تورم بر رشد اقتصادی در ایران

۵-۱ سؤالات تحقیق

سؤالات اصلی این تحقیق عبارتند از:

۱. آیا رابطه منفی بین تورم و رشد اقتصادی در ایران در بلندمدت وجود دارد؟
۲. از چه سطحی از نرخ تورم، تورم اثر منفی بر رشد اقتصادی خواهد داشت؟

۶-۱ فرضیه‌های تحقیق

۱. بین تورم و رشد اقتصادی کشور رابطه منفی و معنی‌دار در بلندمدت وجود دارد.
۲. رابطه علی یک طرفه از تورم بر رشد اقتصادی کشور وجود دارد.

۷-۱ روش تحقیق و دوره زمانی تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی بوده و به لحاظ روش، از نوع تحقیقات تحلیلی و توصیفی است. در این تحقیق سعی بر آن است تا با استفاده از تکنیک‌های مختلف اقتصادسنجی به بررسی رابطه غیرخطی بین نرخ تورم و رشد اقتصادی ایران طی دوره زمانی ۱۳۵۱-۱۳۸۶ به صورت تحلیلی و توصیفی مورد بررسی قرار گیرد. بنابراین جامعه آماری تحقیق حاضر از

متغیرهای کلان اقتصاد ایران برای دوره زمانی ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۸۶ می‌باشد و سعی بر این است که سطح آستانه‌ای برای نرخ تورم چنان محاسبه شود که کم تر از آن نرخ اثر تورم بر رشد مثبت و بیشتر از آن نرخ، تورم اثر منفی بر رشد اقتصادی دارد^۱

هم چنین با استفاده از آزمون علیت گرنجر به بررسی ارتباط یک سویه یا دو سویه (رابطه علی) بین نرخ تورم و رشد اقتصادی می‌پردازیم سپس با استفاده از آزمون هم جمعی جوهانسن - جوسیلیوس به بررسی رابطه بلند مدت بین نرخ تورم و رشد اقتصادی می‌پردازیم.

در نهایت با استفاده از فیلتر هودریک - پرسکات به بررسی شوک های پیش بینی نشده مثبت و منفی نرخ تورم بر رشد اقتصادی با استفاده از متغیرهای موهومی می‌پردازیم.

۸-۱ روش جمع‌آوری آمار و اطلاعات

برای جمع‌آوری آمار و اطلاعات مورد نیاز این تحقیق از روش کتابخانه‌ای و از داده‌های آماری موجود در اسناد و مدارک رسمی کشور نظیر گزارش های اقتصادی بانک مرکزی - حساب‌های ملی ایران - استفاده می‌شود.

۹-۱ سازماندهی تحقیق

این تحقیق در ۵ فصل تدوین شده است. فصل اول به کلیات تحقیق اختصاص دارد، در فصل دوم مبانی نظری و پیشینه تحقیق مرور می‌شود، در فصل سوم به معرفی متدولوژی تحقیق و مباحث اقتصاد سنجی به کار رفته در تحقیق، در فصل چهارم به تخمین ها، تجزیه و تحلیل یافته‌ها و سر انجام در فصل پنجم به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها می‌پردازیم.

۱- (مطالعات دراکر، پوکراس و ورمه (۲۰۰۵)، یاسر علی مبارک (۲۰۰۵)، ارساما (۲۰۰۴)، گیلمن، هریس و ماتیاس (۲۰۰۲) و سارل (۱۹۹۵)).

۱-۲ مقدمه

«ادبیات رشد اقتصادی در کشورهای توسعه‌نیافته از اهمیت بسیار برخوردار است. این اهمیت از دو جنبه قابل تأمل است، اول از آن رو که کشورهای توسعه‌نیافته برای آنچه نیل به آن را در دستور کار خود قرار داده‌اند نمی‌توانند بی‌توجه به رشد باشند. دوم آنکه اگرچه رشد متغیرهای کلان اقتصادی و رشد اقتصادی به معنای اعم، عاری از معانی رفتاری ارزشی و توزیعی باشد، اما در عین حال ناظر به اندازه اقتصاد کشور بوده و میزانی برای مقایسه با سایر کشورها را نیز ایجاد می‌کند.»^۱

تورم خفیف مکمل پس‌انداز و افزایش سرمایه‌گذاری است. بنابراین شتاب دهنده رشد اقتصادی کشور می‌باشد در مباحث مطروحه در زمینه سیاست‌های تثبیت، امکان وجود نوعی رابطه معکوس میان تورم و بیکاری (در کوتاه مدت و بر اساس منحنی فیلیپس) مورد تأیید قرار گرفته است که در طول زمان با تعدیل قیمت‌ها به سوی مقادیر تعادلی و ایجاد امکان پیش‌بینی قیمت‌ها، این رابطه تمایل به ناپدید شدن دارد. در مطالعات اقتصادی و برای دوره بلندمدت، سخن از یک رابطه همسو بین تورم و نرخ رشد تولید حقیقی به میان آمده است.

پژوهش حاضر درصدد است به بررسی اثرات تورم بر رشد اقتصادی ایران بپردازد و در واقع به دنبال طرح این سؤال است که پیوند بین تورم و رشد اقتصادی در ایران چگونه است؟

در این فصل ابتدا مبانی نظری مرور می‌شود، سپس به بررسی مطالعات انجام یافته پیشین در داخل و خارج از کشور پرداخته می‌شود.

۲-۲ رابطه بین تورم و رشد اقتصادی

در آثار و نوشته‌های اقتصادی دو نوع اثر همسو یا متعارض بین تورم و رشد اقتصادی را ممکن دانسته‌اند. مباحث ساختاری که بیان‌کننده اثر تشویقی از سوی تورم به رشد حقیقی هستند (تورم

۱. «راهردهای کلان رشد اقتصادی ایران»، ابوالقاسم مهدوی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ص ۱.

باعث تسریع رشد حقیقی می‌شود) که توسط اقتصاد دانانی نظیر فیلکس (۱۹۶۱) سیرز (۱۹۶۲) بایر (۱۹۶۷) جورجسکیو-روگن (۱۹۷۰) و تیلور (۱۹۷۹-۱۹۸۳) مطرح شده‌اند. این مقوله از دو مکتب فکری نتیجه شده است. اول: در شرایط کینزی که تعدیل در دستمزدهای حقیقی به کندی صورت می‌گیرد، تورم از طریق توزیع مجدد درآمدها از کارگران، با میل به پس‌انداز کمتر به سوی کارفرمایان، با میل به پس‌انداز بالاتر و در نتیجه میل به سرمایه‌گذاری بالاتر و همچنین از طریق افزایش نرخ اسمی بازدهی سرمایه‌گذاری می‌توانند مشوق رشد حقیقی باشد. دوم: در اقتصادهایی که قیمت‌ها انعطاف‌پذیرند می‌توان در چارچوب نظریه مقداری پول نتیجه گرفت که تورم با تغییر در ترکیب دارایی‌های افراد و کاهش تقاضا برای نگهداری پول و افزایش تمایل برای تبدیل پول به سایر دارایی‌ها منجر به افزایش سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی می‌شود.^۱

نظریه جایگزین که تورم را باعث کند شدن رشد اقتصادی حقیقی می‌داند، از سوی اقتصاد دانانی نظیر کمپس (۱۹۶۱) بایر (۱۹۶۷) ماندل (۱۹۷۱) لوگ و ویلت (۱۹۶۷) بگواتی (۱۹۷۸) و فلداشتاین (۱۹۸۲) بیان شده است. در این مورد نیز استدلال‌های متعددی برای حمایت از این نظریه شکل گرفته است. به طوری که از نظر اقتصادی از یک سو تورم‌های بالا و متغیر، موجب افزایش هزینه‌های تولید و افزایش نااطمینانی و ریسک سرمایه‌گذاری‌ها می‌گردد و از سوی دیگر تورم بالا موجب تخصیص نامناسب منابع سرمایه‌گذاری به نفع فعالیت‌های تجاری و توزیعی که با افزایش قیمت‌ها نه تنها متضرر نمی‌گردند بلکه کاملاً خود را سریعاً تطبیق می‌دهند، نسبت به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری دیربازده که منجر به افزایش ظرفیت‌های تولیدی می‌گردند می‌شود همچنین تورم بالا، از طریق افزایش فشار مردم بر دولت به منظور کنترل قیمت‌ها منجر به افزایش دخالت دولت در مکانیزم بازار و نهایتاً تخصیص نامناسب و ناکارآمد منابع می‌شود. در آخر نیز، تورم بالا، در

اقتصادهای باز با نرخ ارز مدیریت شده، به دلیل ارزان شدن کالاهای خارجی نسبت به کالاهای داخلی موجب عدم تعادل در تراز بازرگانی شده و به دنبال آن منجر به تشدید در جریان خروج سرمایه به دلیل کاهش ارزش پول داخلی می‌گردد، هم چنین اگر در این حالت دولت اقدام به کنترل های شدیدتر نرخ ارز از طریق سهمیه بندی واردات کند، این کار خود موجب کاهش تولید و رشد می‌شود. ضمن این که پیامدهای اجتماعی که منجر به افزایش شکاف درآمدی به نفع صاحبان دارایی نسبت به نیروی کار می‌گردد از مهم ترین دلایل بی عدالتی و عدالت اجتماعی در دنیای امروز می‌باشد^۱.

« پژوهشگران دیگر در جهت گسترش این نظریه که رشد اقتصادی ممکن است به دلیل توسعه بخش های خاصی از اقتصاد، موجب افزایش سطح عمومی قیمت ها شود، مطالعاتی را انجام داده اند. می-توان گفت که رشد سریع اقتصادی در صورتی که همراه با کمبود عرضه در بخش های خاصی از اقتصاد باشد می‌تواند باعث افزایش قیمت کالاها و خدمات عرضه شده در آن بخش ها شود. در چنین وضعیتی، آن طور که دورنس (۱۹۶۴) و لوییس (۱۹۶۴) اظهار کرده اند افزایش سطح عمومی قیمت ها ممکن است جزء تفکیک ناپذیر و شرط لازم رشد اقتصادی باشند. این نظریات در مطالعات هربرگر (۱۹۶۳) و وگل (۱۹۷۴) آزمون شده است. از مطالب فوق این گونه بر می‌آید که رابطه بین تورم و رشد حقیقی اقتصادی ممکن است دو سویه باشد. یک امکان جایگزین دیگر نیز این است که هیچ رابطه علی بین تورم و رشد اقتصادی وجود نداشته باشد. فریدمن و شوارتز (۱۹۶۳) در یک گزارش اقتصادی برای ایالات متحده امریکا، اعلام کرده‌اند که این کشور، هم در وضعیت تورمی و هم در شرایط پایین بودن سطح عمومی قیمت ها، دارای اقتصادی با نرخهای بالا و پایین بوده است. یک مکتب مهم فکری برپا شده بر اساس نظریه نرخ بیکاری طبیعی توسط فلیس (۱۹۶۷) و

فریدمن (۱۹۶۸) قایل بر این است که هیچ نوع رابطه متقابل بیکاری و تورم (و به همین دلیل تورم و تولید) حتی در کوتاه مدت وجود ندارد.

در مباحث مربوط به سیاستهای پولی نیز مطلبی در زمینه رابطه متقابل تورم - رشد بیان شده است. کینز (۱۹۳۵) و پیروانش بیان کرده‌اند از آنجا که دستمزدهای اسمی ثبات بیشتری نسبت به قیمت‌ها از خود نشان می‌دهند، افزایش در عرضه پول می‌تواند باعث افزایش قیمت‌ها، سود و در نتیجه تولید شود. تیلور (۱۹۸۰) نشان داده است که با تطبیق یافتن دستمزدها با قیمت‌ها در طول زمان، فعالیت‌های اقتصادی به سطح مقادیر تعادلی خود بر می‌گردند. بدین ترتیب رشد نقدینگی ممکن است نسبت به رشد اقتصادی در بلند مدت خنثی و بی‌تأثیر باشد. افراد دیگری نیز از تعادل‌های پولی در تابع عرضه کل استفاده کرده و از پول به عنوان یک نهاده گسترش‌دهنده ظرفیت‌ها یاد کرده‌اند و نوعی وظیفه تولید اجتماعی برای پول قائل هستند. باز هم یک امکان دیگر وجود دارد که رشد عرضه پول ممکن است از طریق تورم بتواند رشد اقتصادی را کند نماید^۱.

۲-۳ چه میزان تورم برای رشد مضر می‌باشد؟

نظریه‌های اقتصادی به نتایج مختلفی در خصوص پاسخ‌گویی رشد به تورم رسیده‌اند. از نظر تجربی، در غیاب آنچه که "تورم پایا"^۲ نام دارد، نظریه‌های ابتدایی رشد - تورم بر مبنای مشاهدات ادواری بنا شده‌اند. ظهور پدیده تورم - پایا به بعد از جنگ جهانی دوم نسبت داده می‌شود در چارچوب نظریه ادوار تجاری، دوره‌های تورم به دنبال دوره‌های رکود ظاهر می‌شدند. اگر تورم بدون تغییر می‌بود و هیچ‌گونه روند مثبت یا منفی از خود نشان نمی‌داد، تورم در وضعیت خاصی باقی می‌ماند تا زمانی که چیزی موجب آشفتگی آن گردد. سپس، وارد وضعیت دیگری می‌شود که

^۱ مقاله زیان مردوخی، ۱۳۷۸، صص ۴۳-۶۳

^۲ اگر تورم هیچ‌گونه روند مثبت یا منفی از خود نشان ندهد یا در وضعیت خاص باقی بماند وضعیت تورم - پایا نامیده می‌شود.